GRAMATYKA · SZYK ZDANIA

Inwersja w angielskim: never have I, not only, hardly … when

Igor Zadrużyński

Opublikowano 19 listopada 2026

O LEKCJI

Inwersja to zamiana miejscami podmiotu i czasownika posiłkowego. Znasz ją z każdego pytania (Are you ready?) i z odpowiedzi typu So do I. W tej lekcji chodzi o inwersję w ***zdaniach twierdzących****: gdy na początek zdania wychodzi słowo przeczące albo ograniczające (never, rarely, not only, only then), szyk zmienia się jak w pytaniu. I have never seen such chaos brzmi zwyczajnie; Never have I seen such chaos – dobitnie, uroczyście, trochę jak w przemówieniu. Takie zdania spotyka się w tekstach pisanych, wiadomościach, przemówieniach i na egzaminach na poziomie rozszerzonym.*

Wersja online z ćwiczeniami i nagraniami wymowy

SŁOWA KLUCZOWE: Gramatyka, Szyk zdania

SPIS TREŚCI

1. Jak działa inwersja ... 2
2. Słowa przeczące na początku zdania ... 2
3. Hardly … when i no sooner … than ... 3
4. Not only … but also ... 3
5. Only : only then, only when, only by ... 4
6. So i such na początku zdania ... 4
7. Here comes the bus : inwersja po here i there ... 4
8. Inwersja zamiast if ... 5

Źródła i dalsza lektura ... 6

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/inwersja/

1. Jak działa inwersja

Mechanizm jest ten sam co w pytaniu: czasownik posiłkowy albo modalny staje przed podmiotem. Jeśli w zdaniu nie ma czasownika posiłkowego, wstawiamy *do* / *does* / *did*. Budowę pytań przypomina lekcja o czasownikach – wiadomościach wstępnych[1].

wyrażenie przeczące + **czasownik posiłkowy** + podmiot + reszta zdania

SZYK ZWYKŁY	INWERSJA
I have never been so embarrassed.	Never have I been so embarrassed.
We rarely see snow in London.	Rarely do we see snow in London.
He didn't say sorry once.	Not once did he say sorry.

Inwersja nie zmienia znaczenia zdania. Zmienia jego ton: dodaje nacisku i powagi. W codziennej rozmowie zwykle wystarczy szyk zwykły.

2. Słowa przeczące na początku zdania

Inwersję wywołują przede wszystkim wyrażenia, które znaczą „nigdy", „rzadko" albo „w żadnym razie":

WYRAŻENIE	ZNACZENIE	PRZYKŁAD
Never (before)	nigdy (wcześniej)	Never before had the town seen such a storm.
Rarely / Seldom	rzadko	Seldom does he take a day off.
Not once / Not a single...	ani razu / ani jeden	Not a single word did she say.
Under no circumstances	w żadnym wypadku	Under no circumstances should you open this door.
At no time	ani przez chwilę, nigdy	At no time was the public in danger.
In no way	w żaden sposób	In no way is this your fault.
Nowhere	nigdzie	Nowhere else will you find such good fish and chips.
Little	wcale nie, ani trochę (zwykle z *know, realise, suspect*)	Little did they know what was coming.

PRZYKŁADY

- Never have I eaten such a delicious pie.
  Nigdy nie jadłem tak pysznego placka.
- Under no circumstances should you leave your bag unattended.
  W żadnym wypadku nie zostawiaj torby bez opieki.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/inwersja/

- **Little did she know that her life was about to change.**
  Nie miała pojęcia, że jej życie zaraz się zmieni.

TYPOWY BŁĄD

~~Never I have seen such a mess. Rarely we go out on weekdays.~~

Never have I seen such a mess. Rarely do we go out on weekdays.

Gdy przeczące słowo stoi na początku zdania, inwersja jest obowiązkowa. Jeśli nie chcesz jej robić, przenieś to słowo na zwykłe miejsce: *I have never seen such a mess. We rarely go out on weekdays.* Pół na pół się nie da.

3. *Hardly ... when* i *no sooner ... than*

Te dwie konstrukcje opisują dwa zdarzenia, które nastąpiły tuż po sobie: „ledwo..., a już...". Pierwsza część stoi zwykle w Past Perfect, druga w Past Simple. Uwaga na pary: *hardly* (i *scarcely*) idzie z *when*, a *no sooner* – z *than*.

PRZYKŁADY

- **Hardly had we sat down when the phone rang.**
  Ledwo usiedliśmy, a już zadzwonił telefon.
- **No sooner had I left the house than it started to rain.**
  Ledwo wyszedłem z domu, zaczęło padać.

Czas Past Perfect omawia lekcja o Past Perfect[2].

4. *Not only ... but also*

Gdy *not only* otwiera zdanie, pierwsza część dostaje inwersję, a druga, po *but*, zostaje w szyku zwykłym. *Also* można opuścić albo przenieść na koniec.

PRZYKŁADY

- **Not only did he forget my birthday, but he also lost my present.**
  Nie tylko zapomniał o moich urodzinach, lecz także zgubił mój prezent.
- **Not only is the flat cheap, but it's also close to the station.**
  Mieszkanie jest nie tylko tanie, ale też blisko dworca.

TYPOWY BŁĄD

~~Not only he is rich, but he is also famous.~~

Not only is he rich, but he is also famous. / He is not only rich but also famous.

Na początku zdania *not only* wymaga inwersji. W środku zdania – nie: *He is not only rich but also famous* to całkowicie poprawna, prostsza wersja.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/inwersja/

5. *Only*: *only then, only when, only by*

Wyrażenia z *only* na początku zdania też wywołują inwersję. Uwaga: przy *only when, only after, only if* inwersja dotyczy **drugiej** części zdania, a nie tej, która stoi zaraz po *only*.

PRZYKŁADY

- **Only then did I realise my mistake.**
  Dopiero wtedy zrozumiałem swój błąd.
- **Only when the bus left did I notice my phone was still on the seat.**
  Dopiero kiedy autobus odjechał, zauważyłem, że mój telefon został na siedzeniu.
- **Only by working together can we solve this problem.**
  Tylko pracując razem, możemy rozwiązać ten problem.

6. *So* i *such* na początku zdania

Konstrukcje *so … that* i *such … that* z lekcji o spójnikach[3] można przestawić tak, by *so* albo *such* otwierało zdanie. Brzmi to literacko.

PRZYKŁADY

- **So loud was the music that we couldn't hear each other.**
  Muzyka była tak głośna, że nie słyszeliśmy się nawzajem.
- **Such was the demand that the tickets sold out in an hour.**
  Zainteresowanie było tak duże, że bilety wyprzedały się w godzinę.

7. *Here comes the bus*: inwersja po *here* i *there*

Inny rodzaj inwersji spotkasz w mowie codziennej. Po *here* i *there* (a w opowiadaniach także po określeniach miejsca) cały czasownik, bez *do*, staje przed podmiotem: *Here comes the bus. There goes my last tenner.* Uwaga: jeśli podmiotem jest zaimek, inwersji nie ma: *Here it comes. There she goes.*

PRZYKŁADY

- **Look, here comes the bus at last!**
  Patrz, w końcu jedzie autobus!
- **There goes my last chance of a holiday.**
  No i przepadła moja ostatnia szansa na urlop.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/inwersja/

CIEKAWOSTKA: HERE COMES THE SUN

Najsłynniejszy przykład takiej inwersji to chyba tytuł piosenki Beatlesów *Here Comes the Sun*. Napisał ją George Harrison wczesną wiosną 1969 roku w ogrodzie swojego przyjaciela, Erica Claptona. Harrison opuścił wtedy zebranie w firmie Beatlesów, Apple, i zamiast słuchać księgowych, wybrał się do Claptona. Piosenka trafiła na płytę *Abbey Road*, nagraną latem 1969 roku w londyńskim studiu EMI. Zauważ, że w tytule jest *Here comes the sun*, a nie *Here the sun comes* – i że gdyby słońce zastąpić zaimkiem, mielibyśmy *Here it comes*.

Here comes the sun. Here it comes.

8. Inwersja zamiast *if*

W okresach warunkowych w stylu oficjalnym można opuścić *if* i zrobić inwersję: *Had I known* (= *If I had known*), *Were I you* (= *If I were you*), *Should you need help* (= *If you need help*). Te formy omawia szczegółowo lekcja o okresach warunkowych[4].

PRZYKŁADY

- **Had I known about the strike, I would have taken the car.**
  Gdybym wiedział o strajku, pojechałbym samochodem.
- **Should you have any questions, please contact reception.**
  W razie pytań prosimy o kontakt z recepcją.

DO ZAPAMIĘTANIA

Najważniejsze z tej lekcji

- Inwersja = szyk pytający w zdaniu twierdzącym; brak posiłkowego ↣ *do / does / did*.
- Wywołują ją słowa przeczące na początku: *Never have I…, Rarely do we…, Not once did he…, Under no circumstances should you…, Little did she know…*
- *Hardly had … when*, *No sooner had … than* – ledwo…, a już…
- *Not only did he…, but he also…*; w środku zdania bez inwersji.
- *Only when / after / if* – inwersja w drugiej części zdania.
- *Here comes the bus*, ale *Here it comes*.
- Inwersja zamiast *if*: *Had I known…, Should you need…*

DLA NAUCZYCIELA

Inwersję dobrze ćwiczy się w zabawie w „dramatycznego spikera”: uczniowie dostają zwyczajne zdania z życia klasy (*I have never been so bored in a maths lesson*, *We rarely get homework on Fridays*) i przerabiają je na wersje z inwersją, które odczytują tonem prezentera wiadomości albo narratora zwiastuna filmowego. Inwersja nagle nabiera sensu – słychać, że dodaje dramatyzmu. Konstrukcje *hardly … when* i *no sooner … than* można przećwiczyć jako „łańcuch pecha”: każdy uczeń dopisuje kolejne zdanie do historii o fatalnym dniu (*No sooner had I left the house than it started to rain. Hardly had I opened my umbrella when…*).

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/inwersja/

Źródła i dalsza lektura

- Paciorek J., *Wielka gramatyka języka angielskiego*, Wydawnictwo GREG, Kraków 2024.
- *Here Comes the Sun*, „Wikipedia", https://en.wikipedia.org/wiki/Here_Comes_the_Sun [dostęp: 19.11.2026].
- Swan M., *Practical English Usage*, wyd. 4, Oxford University Press, Oxford 2016 – hasła o inwersji, *hardly* i *no sooner*, *not only* oraz *here* i *there*.
- Hewings M., *Advanced Grammar in Use*, wyd. 3, Cambridge University Press, Cambridge 2013 – rozdziały o inwersji.

Adresy linków z tekstu

1. https://zadruzynski.com/czasowniki-wiadomosci-wstepne/
2. https://zadruzynski.com/past-perfect/
3. https://zadruzynski.com/spojniki/
4. https://zadruzynski.com/okresy-warunkowe-conditionals/

LICENCJA

© 2026 Igor Zadrużyński. Ten tekst jest udostępniony na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Możesz go kopiować, rozpowszechniać i przerabiać w celach niekomercyjnych pod warunkiem, że podasz autora i adres źródła, dołączysz link do licencji i zaznaczysz, czy wprowadzono zmiany. Przykład poprawnego oznaczenia:

Igor Zadrużyński, *Inwersja w angielskim: never have I, not only, hardly … when*, zadruzynski.com, https://zadruzynski.com/inwersja/, licencja CC BY-NC 4.0

Licencja nie obejmuje cytatów, ilustracji ani innych materiałów pochodzących od innych autorów — obowiązują dla nich ich własne zasady.

Ilustracje, przy których nie podano innego źródła, zostały wygenerowane z pomocą AI.

zadruzynski.com